

onttrekt dan *alle* Nederl. vogels samen ooit zouden kunnen doen. Waarom is het dan zoo »vreeselijk« (zelfs in 't oog van de regeering en andere autoriteiten) als vogels ook eens wat visch eten, en heelemaal niet uit liefhebberij of leeglooperij, zooals bij den mensch, maar uit noodzakelijken, natuurlijken aanleg, zonder dat ze de capaciteit bezitten om ander voedsel te zoeken? *Dat is wel een ondoorgrondelijk raadsel in de donkere passies van een trieste visschersziel*¹⁾.

Zeër treffend zegt Forbush dan ook in hoofdstuk XI: »In jaarlijksche, dagelijksche en alomverspreide complete vogelvernietiging bereikt de mensch het hoogtepunt te midden van alle andere natuurkrachten. Bovendien zijn de grootste vijanden van »jachtbare« dieren, en daardoor de grootste factoren in hun uitroeijing, die afzichtelijke smulpapen, menschen die vogels dooden en koopen om ze, niet uit honger, maar alleen uit gedegenereerde neigingen te eten. En de marktmenschen die aan die degeneratie meewerken zijn even slecht.

Onder *natuur*-heerschappij, kunnen de inlandsche natuurlijke vijanden der vogels niet beschouwd worden als een oorzaak van eenige reductie in de aantallen der kleinere soorten. Vreemde soorten, geïntroduceerd en vrij gelaten, kunnen een ernstig gevaar voor 't vogellevens worden.

Toch bezondigen de menschen zich daaraan dagelijks. De kattenplaag, de *tegennatuurlijke* rondzwervende vernielingsmacht van geheel Europa, diende door verstandige menschen met alle kracht bestreden te worden door het buitenshuis laten rondloopen van een kat strafbaar te stellen. Evenzoo is het toch ook met het houden van andere kwaadberokkende huis- of dierentuindieren. Wij kunnen slechts gelukkig worden door de algemeene overeenstemming onzer handelingen met de wetten en verschijnsels der natuur. Het is dus verstandig om ons aan te gorden, teneinde tenminste de algemeene *strekking* en het *streven* der natuur te begrijpen, om daarnaar ons gedrag te regelen (Deshumbert). Door menschelijke schuld zal het nog eens zóóver komen dat alleen de *namen* der dieren in walgelijke stalen oorlogsgevaarten als torpedobooten of vliegmaschinen, of als zeiljachten of ijsschuiten zullen zijn overgebleven (zeehond, albatros, arend etc.) maar dat de heerlijk schoone gestalten en interessante levens zelf door menschelijke bloeddorst, vernietzucht en egoïsme voor goed van 't aardrijk verdwenen zullen zijn. Ik weet wel, er zijn genoeg menschen die dat absoluut niet zullen betreuren of kunnen betreuren, maar *ik* noem die menschen: »de armsten der armen.«

Dordrecht.

P. J. BOLLEMAN VAN DER VEEN.

¹⁾ Insgelijks worden millioenen mossels als eendenvoer gebruikt. Denk nu eens aan wat die zelfde menschen moord en brand zouden gillen indien *wilde* eenden eens een honderste gedeelte van die mossels zelf zochten, die men uit eigen beweging aan zijn tamme eenden voert!! Nu is 't niets, maar dan heette het een ramp! Dito met verkooien van vruchten door menschen en ach! en weel! roepen als vogels enkele eten.

Verbetering. — In 't artikel over den »Spessart« komt op blz. 349, 4e regel, een drukfout voor: »Stöte Knück« moet zijn »Hohe Knück«.

L. A. S.

Adres gevraagd. — Wil de heer Ph. A. M., auteur van »Luchtwortels«, zoo vriendelijk zijn nauwkeurig naam en adres aan de Redactie (Bloemendaal, Binnenduin) op te geven? De Afdeling Documentatie der Koninklijke Bibliotheek te 's Gravenhage vraagt er om.

JAC. P. TH.

Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten. — Deze vereeniging verspreidt thans op groote schaal een brochure, waarin het doel en beteekenis van de natuurbeschermingsbeweging nogmaals wordt uiteengezet en ook verteld wordt, wat er alzoo is bereikt. Dat is niet weinig, wij mogen gerust zeggen, dat ons land in dat opzicht alle andere landen overtreft, met uitzondering misschien van Zwitserland. De *Middelburgsche Courant* zegt dan ook niet onvermakelijk: »Het is een raadsel waar de Vereeniging al dat geld vandaan haalt«. Nu, dat wil ik wel zeggen: het geld is geleend en 't is nu juist om behoorlijk te kunnen zorgen voor rente en aflossing en tegelijkertijd toch haar werk voort te zetten dat de Vereeniging zelfs in deze moeilijke tijden toch even de aandacht komt vragen. Zij verwacht geenszins belangrijke schenkingen, dat zou al erg meevallen, maar wordt ook al geholpen door vermeerdering van het ledental en verhooging van de contributie. De brochure, die keurig is verzorgd en prachtig geïllustreerd o.a. met een paar bewonderenswaardige nieuwe vogelfoto's van den heer Burdet wordt gratis toegezonden, wanneer men haar aanvraagt aan het kantoor der Vereeniging, Rokin 69, te Amsterdam.

JAC. P. TH.